

Δεν γνωρίζουν τι ποιούν; Δύο ιστορίες εκ Ρώμης απαντούν το καυτό ερώτημα

1^η Δεκεμβρίου 2013

Όλος ο κόσμος έχει μια απορία: Καλά, οι ηγέτες μας, δεν γνωρίζουν τί ποιούν; Τόσο βαθειά νυχτωμένοι είναι; Δεν υπάρχει ούτε ένας ευρωπαίος ηγέτης που να μπορεί αντικρύσει την πραγματικότητα κατάματα και να αντιδράσει ανάλογα;

Δεν θα μιλήσω για τους δικούς μας, εγχώριους «ηγέτες». Όσο λιγότερα πει κανείς για τους Παπανδρέου, Παπαδήμους, Σαμαράδες και Σία τόσο καλύτερα. Θα σας αφηγηθώ όμως μια ιστορία που γνωρίζω καλά και η οποία λέει, νομίζω, πολλά.

Φθινόπωρο 2011. Ρώμη. Ο τότε υπουργός οικονομικών της Ιταλίας, Τζούλιο Τρεμόντι, ανησυχεί. Βλέπει την λαίλαπα της Κρίσης να χτυπάει ήδη την χώρα του. Απεγνωσμένα ψάχνει τρόπους να την αναχαιτίσει. Κάποια στιγμή, πολιτικός του αντίπαλος, τ. πρωθυπουργός της χώρας, του συνιστά να συναντήσει γνωστό του οικονομολόγο που επεξεργάστηκε μια καινοτόμα ιδέα για το πως μπορεί να τεθεί τέλος στην Κρίση του Ευρώ. Ο υπουργός δέχεται, ακούει την ιδέα του επισκέπτη του, και ενθουσιάζεται. Του φαίνεται λογική, εφικτή και πολιτικά εφαρμόσιμη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μάλιστα ενθουσιάστηκε τόσο που αμέσως έβαλε τον γραμματέα του να κινήσει γη και ουρανό οργανώνοντας συναντήσεις μεταξύ του επισκέπτη του και ιθυνόντων στις Βρυξέλλες, ευρω-βουλευτές, υπουργούς άλλων κρατών κλπ, με προφανή στόχο την προώθηση της καινοτόμας ιδέας-πρότασης.

Την ώρα που υπουργός και γραμματέας συζητούσαν ποιον θα έπρεπε να προσεγγίσουν για να οργανώσουν συνάντηση με τον επισκέπτη, γυρνά ο τελευταίος και λέει: «Κύριε υπουργέ, ποιος ο λόγος για όλες αυτές τις συναντήσεις; Δεν έχω πρόβλημα να πάω να δω τους ανθρώπους αυτούς και να τους μιλήσω. Αναρωτιέμαι όμως γιατί πρέπει να το κάνω δεδομένου ότι, όπως μου λέτε, έπεισα... εσάς! Είστε ο υπουργός οικονομικών κραταιάς ευρωπαϊκής χώρας. Συμμετέχετε στο Eurogroup, στο Ecofin, στα υψηλότερα κλιμάκια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν πειστήκατε όντως για την πρότασή μου, γιατί δεν την παρουσιάζετε ως δική σας στο Ecofin;»

Ο Τζούλιο Τρεμόντι χαμογέλασε, έκατσε πιο βαθειά στην δερμάτινη πολυθρόνα του και, με μια έκφραση μεταξύ ειρωνίας και θλίψης, του απαντά: «Δεν καταλαβάνεται αγαπητέ μου τι θα συμβεί με το που θα αρχίσω να παρουσιάζω την πρότασή σας στο Ecofin; Όσο λογική και εφαρμόσιμη κι αν είναι, με το που θα αρχίσω την ομιλία μου υπέρ της, τα SMS θα φεύγουν καταιγιστικά απ'τα κινητά συναδέλφων υπουργών και των παρατρεχάμενών τους: Ο Τρεμόντι προτείνει την κεντρική διαχείριση μέρους του δημόσιου χρέους των κρατών-μελών, θα λένε. Δευτερόλεπτα αργότερα τα δημοσιογραφικά πρακτορεία θα

αναμεταδίδουν τα μηνύματα αυτά, ολίγον τι «τραβηγμένα», και, προτού καν ολοκληρώσω την τοποθέτησή μου, τα spreads της Ιταλίας θα έχουν εκτιναχτεί στα ουράνια καθώς οι χρηματαγορές θα δονούνται από φήμες πως, για να προτείνει τέτοια πράγματα ο Τρεμόντι, η ιταλική κυβέρνηση προφανώς δεν δύναται να αναχρηματοδοτήσει το τεράστιο χρέος της. Την επόμενη μέρα δεν θα είμαι πια υπουργός οικονομικών. Πως ακριβώς θα βοηθήσει στην προώθηση της ιδέας-πρότασής σας η αποκαθήλωσή μου;»

Έναν χρόνο αργότερα, ο Τρεμόντι είχε περάσει στην ιστορία, καθώς στην Ρώμη είχε επιβληθεί (από το Βερολίνο, την Φραγκφούρτη και τις Βρυξέλλες) κυβέρνηση τεχνοκρατών υπό τον κ. Μάριο Μόντι. Η αποστολή του κ. Μόντι; Να θέσει το δημόσιο χρέος της Ιταλίας υπό έλεγχο.

Ήταν η εποχή που οι ευρωπαϊκές τράπεζες κατέρρεαν και ο νέος Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ο έτερος Μάριο (Ντράγκι), για να μαζέψει τα ασυμάζευτα, τύπωσε €1 εκατομμύριο και μήνυσε στους τραπεζίτες να κοπιάσουν – ελπίζοντας παράλληλα ότι, με αυτό τον τρόπο, οι τράπεζες θα δανείσουν κάποια από τα ποσά που θα λάμβαναν στα χειμαζόμενα κράτη.

Ένα κρύο χειμωνιάτικο πρωινό, Φλεβάρης του 2012 ήταν, ο νέος πρωθυπουργός δέχεται στο γραφείο του τον Πρόεδρο μίας εκ των μεγαλύτερων ιταλικών τραπεζών. Χωρίς πολλές περιστροφές, ο τραπεζίτης ανακοίνωσε στον κ. Μόντι ότι, εκείνο το πρωινό, η τράπεζά του εξέδωσε ιδιωτικά ομόλογα €40 εκ. «Βεβαίως κ. πρωθυπουργέ, καθώς όλοι γνωρίζουν τις δυσκολίες της τράπεζάς μας κανείς δεν θα τα αγοράσει αν δεν μας δώσετε την βούλα του ιταλικού κράτους.» «Μου ζητάτε να εγγυηθεί για τα δικά σας νέα, τεράστια, χρέη ο ιταλός φορολογούμενος;», απόρησε ο κ. Μόντι μπροστά στο θράσος του τραπεζίτη. «Ακριβώς αυτό σας ζητώ κ. Μόντι» του απάντησε επιβεβαιώνοντας της θρασύτητά του ο τραπεζίτης. «Με την κρατική εγγύηση θα μπορέσω σήμερα κι όλες να καταθέσω αυτά τα νέα ομόλογα στην ΕΚΤ και να πάρω ρευστό χρήμα. Διαφορετικά αύριο η τράπεζα δεν θα ανοίξει, θα επικρατήσει χάος και η κυβέρνηση σας θα καταρρεύσει.»

Κάπως έτσι ο «τεχνοκράτης» πρωθυπουργός κατάλαβε το δίλημμα στο οποίο βρισκόταν: Να δώσει την εγγύηση του κράτους στα ομόλογα του αναιδή τραπεζίτη, αυξάνοντας εν μία νυκτί το δημόσιο χρέος κατά σαράντα δις; Ή να αντισταθεί; Ζήτησε στον επισκέπτη του να αποσυρθεί στον χώρο αναμονής έξω από το πρωθυπουργικό γραφείο και αμέσως τηλεφώνησε στον υπουργό οικονομικών και στον Πρόεδρο της ΕΚΤ, τον Μάριο Ντράγκι. Και οι δύο του είπαν να μην διανοηθεί να αφήσει την τράπεζα να καταρρεύσει. Με την ουρά κάτω απ' τα σκέλια, συντετριμμένος, ο Μάριο Μόντι ζήτησε από την γραμματέα του να φωνάξει τον τραπεζίτη και υπέγραψε τα χαρτιά της κρατικής εγγύησης του νέου ιδιωτικού χρέους. «Αντί να δανείζουν οι τράπεζες κάποια από τα ποσά που τους δίνει ο Ντράγκι» σκέφτηκε ο κ. Μόντι «έρχονται στο υπό πτώχευση κράτος για εγγυήσεις!»

Μερικές μέρες μετά, ήρθε και η δεύτερη λυπητερή: Οι Βρυξέλλες μήνυσαν στον ιταλό πρωθυπουργό, στον «εκλεκτό» τους, πως παρατήρησαν μια «απότομη» αύξηση του ιταλικού δημόσιου χρέους, σε αντίθεση με την «αποστολή» του κ. Μόντι – που δεν ήταν άλλη από την μείωση του χρέους. «Με αυτά τα νέα δεδομένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένει από εσάς την εισαγωγή νέων μέτρων για να περιοριστεί το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ιταλίας», κατέληγε το μήνυμα.

Τρεις εβδομάδες αργότερα, ένας καταβεβλημένος Μάριο Μόντι ανακοίνωνε στην Ιταλική Βουλή νέα «μέτρα» τα οποία, όπως απεδείχθη πολύ λίγο αργότερα, έσπρωξαν την Ιταλία σε νέα, τεχνητή, ύφεση. Δεν πέρασε πολύς καιρός πριν ο κ. Μόντι συρθεί σε εκλογές στις οποίες οι εκλογείς τον διέσυραν, εκλέγοντας έναν άλλον κύριο ο οποίος αυτή την εποχή παλεύει με νύχια και με δόντια να παραμείνει στην, δήθεν, εξουσία.

Παραθέτω αυτές τις δύο ιστορίες αντί για απάντηση στο αρχικό ερώτημα: «Καλά οι ηγέτες μας δεν γνωρίζουν το ποιούν;» Δυστυχώς γνωρίζουν. Αλλού είναι το ζήτημα...